

Jumalateenistus Nõos P, 25.07.21 kell 11.00, 8. pühapäev *post Trinitatis*

Lektsioonid: Jr 7:1–7; Hb 12:14–17

Jutlus: Mt 7:24–29

Laulud: 365 (1–3); 183 (1–3, 4); 275 (1–5); 278 (1–3)

Igaüks nüüd, kes neid mu sõnu kuuleb ja nende järgi teeb, sarnaneb aruka mehega, kes ehitas oma maja kaljule. Ja sadas paduvihma ja tulid veevood ja puhusid tuuled ning sööstsid vastu seda maja, aga see ei varisenud, sest see oli rajatud kaljule. Ja igaüks, kes neid mu sõnu kuuleb, ent nende järgi ei tee, sarnaneb rumala mehega, kes ehitas oma maja liivale. Ja sadas paduvihma ja tulid veevood ja puhusid tuuled ning sööstsid vastu seda maja ja see varises ja selle kokkuvarisemine oli ränk.” Ja sündis, kui Jeesus oli need kõned lõpetanud, et rahvahulgas olid vapustatud tema õpetusest, sest ta õpetas neid nagu see, kellel on meelevald, mitte nõnda nagu nende kirjatundjad.

Täna sel kirjakohtal on palju eeldusi. Mõtlen seejuures seda, et neid Jeesuse sõnu lugema hakates peab lugeja teadma, milliseid sõnu Jeesus varem on lausunud, muidu jääb kirjakohta mõte arusaamatuks.

Neid sõnu, mida Jeesus on varem lausunud, saab aga näha kahes tähenduses. Matteuse evangeeliumis eelneb kahes peatükis Jeesuse Mäejutlus ja „need sõnad“ on siis justkui Mäejutluses kõneldu. Lk 6:47–49 aga kasutab Jeesus väljendit „minu sõnad“ kõigi sõnade kohta, mida ta on lausunud ja lausub.

Nõnda siis on tänane jutlus võimalik üles ehitada Mäejutluse analüüsina, kuid ka kokkuvõttena sellest, milline on Jeesuse õpetus üldse. Jeesuse, Jumala Poja õpetus pole ju aga muud kui Jumala sõna.

Püüan neid kahte võimalust kombineerida.

Mäejutluses, Mt 5:17–20 ütleb Jeesus: „Ärge arvake, et ma olen tulnud Seadust või Prohveteid tühistama. Ma ei ole tulnud neid tühistama, vaid täitma. Tõesti, ma ütlen teile, ükski täpp ja ükski kriips ei kao Seadusest seni, kuni taevas ja maa püsivad, kuni kõik, mis sündima peab, on sündinud. Seda, kes iganes nendest käskudest ka kõige pisema tühistab ja teisi sedasama tegema õpetab, hüütakse kõige pisemaks taevariigis. Kes aga selle järgi teeb ja õpetab, seda hüütakse suureks taevariigis. Sest ma ütlen teile: Kui teie õigus ei ole märksa suurem kui kirjatundjate ja variseride oma, siis te ei saa taevariiki!“

Jeesus ütleb siin kahte asja. Esmalt seda, et tuleb lugeda ja tõsiselt võtta kogu Vana Testamendi, juutide Pühakirja, mis oli Jeesuse ajaks juba olemas. Teiseks aga seda, et Kristuse järgija õpetus peab olema suurem kui Vana Testamendi õpetus. Sest vaid VT järgides pole kristlane parem kirjatundjast ja variserist, keda Jeesus nende eneskindla piiratud tõttu pidevalt kritiseerib.

Nii arutledes jõuame Martin Lutheri järelduseni, mille kohaselt usu aluseks on muidugi Pühakiri. Ent Lutheri järgi on Piiblis olulisemad need kohad, mis kõnelevad Kristusest. Vt-st näiteks lõigud Issanda sulasest prohvet Jesaja raamatus (neid nimetatakse lausa VT evangeeliumiks), mida on lihtne samastada Kristusega. Või siis need lõigud VT-st, mida Jeesus ise nimetab, nt Noa ja Loti lood 1Ms-st (Lk 17), vaskmao lugu 4Ms 21 (Jh 3:14) või prohvet Joona raamat (Mt 16:4; Lk 11:29). Ja muidugi kõneleb Kristusest pea kogu UT, ehkki nt Jaakobuse ja Heebrea kirja Luther nende vähese seotuse tõttu evangeeliumiga Jeesus Kristusest nii kõrgelt ei hinnanud.

Vahekokkuvõttena võiks siis öelda, et Jeesuse sõnadena tuleks käsitleda kogu Piiblit, eriti aga neid kohti, mida annab tõlgendada Jeesus Kristuse evangeeliumi valguses.

Jeesus aga pöördub meie kirjakohtades nende poole, kes tema sõnu kuulevad.

Kuidas Piiblis kirjutatust kuulda? Tuleb seda ise lugeda ning käia seda kuulamas kirikus ja kohtades, kus seda loetakse ja tõlgendatakse (piiblitunnid, igasugused piiblikursused ja tänapäeva meedia abil vahendatavad võimalused Piiblit tundma õppida).

Võib tunduda, et meie usuvabadust austavas ühiskonnas on Piibliga tutvumine lihtne: mine ainult poodi ja osta endale Piibel või liitu mõne Piiblit uuriva rühmaga. Nii see on, kuid takistavaks asjaoluks on meie õhtumaise ühiskonna ideoloogiline mitmekesisus, pluralism. Piiblit vaadeldakse

ühe raamatuna teiste kõrval. Poodide raamaturiiuleil on ta kõrvuti nt koraaniga või teiste usundite pühade raamatutega. Ja ühiskonna pluralistlik eeldus on see, et nende raamatute puhul ei pea ühte teisest olulisemaks pidama.

Ometi tuleb seda teha. Piiblilugejal tuleb, selleks et võtta seda Jeesuse sõnana, pidada seda kõige tähtsamaks raamatuks, raamatute Raamatuks. Sel lihtsal põhjusel, et seeläbi kõneleb temaga kolmainu Jumal, Isa, Poeg ja Püha Vaim.

Niisiis tuleb Piiblit tundma õppida ja pidada seda kõige pühamaks raamatuks. Kui keegi nii teeb, siis võib kõnelda tõesti Jeesuse sõnade kuulamisest.

Ent Jeesus ütleb meie tänases kirjakohas ka seda, et tema sõnade kuulamisest on vähe. Tuleb nende järgi ka teha. Ja siin avaldub suurem probleem kui seda kirjeldasin kuulamise – Piibliga tutvumise või selle pühaks pidamise – puhul.

Nimelt ei soosi inimese patune loomus Jeesuse sõnade järgi toimimist, Piibli õpetuse järgi elamist.

Toon siin ühe näite. On teada, et kirikuisa Augustinuse kristlaseks saamine on seotud ühe kirjakohtaga, mis sattus talle jumaliku ilmutusena ette tema eluteel (ta kirjeldab seda oma autobiograafilises kirjutises „Pihtimused“). See koht on Rm 13:13j, kus apostel Paulus ütleb: „Elagem kombekalt nagu päeva ajal, mitte prassimises ega purjutamises, mitte kiimaluses ega kõlvatuses, mitte riius ega kadeduses, vaid rõivastuge Issanda Jeesuse Kristusega ja ärge tehke ihu eest hoolitsemisest himude rahuldamisest!“

Augustinuse jaoks sai see Piibli sõna, Pauluse Pühas Vaimus öeldud Jeesuse sõna elumuutvaks, sest ta leidis, et ta pole seda põhimõtet oma eelnevas elus kuidagi järginud.

Kristlastena me teame seda kirjakohta väga hästi, kuid seda on raske pidada. Sest keeruline on pidada piiri selle vahel, mis on ihu eest hoolitsemine ja mis on himude rahuldamine.

Söömine ja joomine on kahtlemata ihu eest hoolitsemine, kuid kohe tekib küsimus söömise ja joomise määras ja sisus: millal on tegemist liigsöömisega ja -joomisega (eriti alkoholi puhul), milliseid toiduaineid ja jooke oleks õige kasutada jne.

Samuti on meelelahutuse ja töö vahekorraga. Selge, et inimene ei saa ainult töötada, vaid tal tuleb ka meelt lahutada. Samuti ei saa ta ainult meelt lahutada, vaid peab ka töötama. Millal muutub aga töö(narkomaania) või meelelahutus himude rahuldamiseks, on raske öelda.

Veelgi enam. Kui püüame hakata täitma Jeesuse Mäejutluse ettekirjutusi, siis näeme, et see on pea võimatu. Raske on oma ligimesele mitte halvasti öelda või mitte võõrast naist/meest vaadata. Raske on teises mitte vigu otsida või teist omakasupüüdmatult aidata. Jne.

Ja ometi ütleb Jeesus meie kirjakohas: „...kes neid mu sõnu kuuleb ja nende järgi teeb, sarnaneb aruka mehega, kes ehitas oma maja kaljule“, kes aga „neid mu sõnu kuuleb, ent nende järgi ei tee, sarnaneb rumala mehega, kes ehitas oma maja liivale“. Kellel siis ometi õnnestuks Jeesuse sõnu kuulata ja nende järgi ka teha? Kellel õnnestuks Piibli järgi ka elada?

Usun, et sellist inimest polegi olemas, peale Jeesus Kristuse, kes selleks võimeline oleks. Ükskõik, kuidas me ka ei püüaks, täielikult me Jeesuse sõnade järgi elada ei suuda.

Kuid julgust, sõbrad! „Tegemine“ ei tähenda veel „ära tegemist“, vaid „teha püüdmist“. Ja seda Jeesus siin ka silmas peab. Ta ei pööra oma tähendamissõnas tähelepanu mitte maja arhitektuurile, vaid vundamendile. Maja ise võib olla halva või hea arhitektuuriga, ehitatud odavast või kallist materjalist, inetu või ilus. Ent selle vundament peab olema nii tugev, et vastu pidada kõigele, mis sünnib maailma patust.

See, mida Jeesus mõtleb selle vundamendi all on arvatavasti kõigile selge: ta mõtleb iseennast! Paulus kirjutab 1Kr 3:11: „Jah, teist alust ei saa keegi rajada selle kõrvale, mis on juba olemas – see on Jeesus Kristus.“

Nõnda siis on Jumal muutnud meie ülesande veelgi lihtsamaks: me ei pea kõigutamatut vundamenti ise rajama hakkama (ja ega me seda suudaski!), vaid selle on rajanud Jumal meie eest. See on Jeesus Kristus.

Kui me rajame oma elu usule Jeesusesse Kristusesse, on meil võimalik julgesti Jeesuse sõnu kuulata ja püüda nende järgi ka teha – nii hästi-halvasti kui see meil ka õnnestub.

Kui aga elame ühiskonnas ja kultuuris, milles kristlikud põhitõed on tuntud, milles maastikku ilmestavad kirikutornid on tavalised ja milles on põhiseadusega tagatud usuvabadus, ent jätame

Kristuse oma elu aluseks seadmata, siis olemegi rumala mehe sarnased. Kes võib-olla ehitas eeskujuliku maja, kuid ei rajanud seda tugevale vundamendile, vaid liivale, mis üleujutuse puhul vastu ei pidanud ja lasi majal kokku variseda.

Kuidas siis õigesti uskuda ja kuidas leida tee igavesse ellu? See ongi väga raske. Apostel Peetrus ütleb 1Pt 4:18 isegi nii: „Ja kui juba õige pääseb vaevu, kuhu siis satub jumalakartmatu ja patune?“ Tuleb seega välja, et õigegi (ehk siis see, kes on oma „maja“ õigesti ehitanud) pääseb suure vaevaga!

Kas ei võta see ikkagi julgust ära? Jüngridki küsivad üksteiselt Mk 10:26: „Ja kes siis võib pääseda?“ Jeesus aga vastab neile järgmises salmis: „Inimeste käes on see võimatu, mitte aga Jumala käes, sest Jumala käes on kõik võimalik.“

Niisiis kuulakem Jumala sõna, püüdkem selle järgi teha ja palugem Jumalat, et me ikkagi pääseksime!

Aamen.